

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS-4101-02-01/2012
P/12/105

Tekst ujednoczony wystąpienia pokontrolnego z dnia 11 grudnia 2012 r.

**Pan
Jarosław Duda
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, przeprowadziła w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej – Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych kontrolę w zakresie organizacji systemu orzekania o niepełnosprawności w latach 2010-2011 i I półroczu 2012 r.²

Na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli³, przekazuję Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie⁴ ocenia organizację systemu orzekania o niepełnosprawności. Do realizacji ustawowych zadań z tego zakresu powołano struktury organizacyjne, umożliwiające wykonywanie przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zadań z zakresu nadzoru nad orzekaniem o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz zadań szkoleniowych członków wojewódzkich i powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności. Wdrożono też – w celu usprawnienia i podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności⁵ – *Elektroniczny krajowy system monitoringu orzekania o niepełnosprawności*.

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Wyniki kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 15 października 2012 r.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1482 ze zm.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli, do kontroli podjętych przed dniem 2 czerwca 2012 r., stosuje czterostopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych uchybień, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁵ Por. art. 6d ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła jednocześnie nieskuteczność nadzoru Pełnomocnika Rządu ds. Spraw Osób Niepełnosprawnych nad systemem orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, w szczególności w zakresie wykonywania kontroli orzeczeń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania oraz standardami i procedurami postępowania, o czym świadczy zaniechanie realizacji planu kontroli, w sytuacji występowania wysokiego odsetka spraw, w których orzeczenia były uchylane lub zmieniane w postępowaniu odwoławczym. Nieskuteczne było także wykonywanie przez Pełnomocnika nadzoru nad *Elektronicznym krajowym systemem monitoringu orzekania o niepełnosprawności*. NIK zwróciła jednocześnie uwagę na fakt, iż nieprawidłowości w działaniu systemu, zakłócające proces orzekania o niepełnosprawności, wynikały w znacznym stopniu z przyczyn niezależnych od Pełnomocnika. NIK pozytywnie ocenia natomiast wykonywanie zadań szkoleniowych dla członków zespołów, a także opracowanie na ich potrzeby wytycznych, standardów i materiałów pomocnych w postępowaniu orzecznictwym.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe.

1. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia wywiązywanie się przez Biuro z obowiązku zapewnienia, w ramach wykonywania nadzoru nad systemem orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, skutecznej kontroli orzeczeń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania oraz prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania⁶. Ocenę tę uzasadnia niezrealizowanie w pełni planu kontroli na lata 2010-2011, przyjętego 24 lutego 2010 r. i przewidującego przeprowadzenie ich w każdym z wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności (nie przewidywano przeprowadzenia kontroli w zespołach powiatowych). Przeprowadzone zostały one w 9 zespołach wojewódzkich, a sposób zrealizowania tych zadań, ze względu na przewlekłość postępowań, obniżał skuteczność wykorzystania dokonanych ustaleń dla poprawy jakości procesu orzekania. Stwierdzono, że protokół z kontroli w Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gorzowie Wielkopolskim przekazany został po upływie prawie dwóch lat od zakończeniu czynności kontrolnych, a wystąpienie – po upływie kolejnych czterech miesięcy. W wypadku trzech spośród sześciu kontroli przeprowadzonych w 2011 r. w Wojewódzkich Zespołach ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy, Elblągu i Wrocławiu, protokoły przekazano po upływie prawie roku. Przewlekłość postępowań kontrolnych wyjaśniano nieobecnością pracowników, którym powierzono te zadania (długotrwałe zwolnienie lekarskie i urlop macierzyński). Zdaniem NIK, argumentacja ta nie może usprawiedliwić tego stanu, ponieważ do podstawowych zadań Biura należy zorganizowanie pracy w sposób umożliwiający prawidłową realizację wskazanych zadań.

Wyniki przeprowadzonych przez Biuro kontroli, podczas których stwierdzano wielokrotnie fakty wskazujące m.in. na: nieprawidłowe ustalanie stopnia niepełnosprawności, zaniedbania w dokumentowaniu postępowań orzecznictwych, nierzetelne sporządzanie przez członków składów orzekających wymaganych ocen, a także nieprzestrzeganie ustawowych terminów na rozpatrywanie odwołań, wskazywały na potrzebę zintensyfikowania działalności kontrolnej i zapewnienia skutecznego egzekwowania wniosków pokontrolnych. Decyzją Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych z 20 października 2011 r., zawieszono jednak realizację planu kontroli. Przyjęto, że występowania tych samych błędów w działalności zespołów orzekających, w tym licznych faktów wskazujących na nieprawidłowe stosowanie przepisów i nieprzestrzeganie ustalonych procedur, wymagają zintensyfikowania – kosztem działalności kontrolnej – procesu szkolenia członków zespołów orzekających, w tym szczebla powiatowego.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie zawieszenie realizacji planu kontroli, ponieważ działalność kontrolna i szkoleniowa powinna być realizowana w równym stopniu i wzajemnie się uzupełniać.

Zdaniem NIK, na etapie sporządzania planu kontroli, rozważana powinna być także możliwość przeprowadzania badań kontrolnych w zespołach powiatowych. Na potrzebę tę (niezależnie od rozwiązań prawnych, zgodnie z którymi

---

⁶ Por. art. 6c ust. 1 i ust. 2 pkt 1-2 ustawy jak wyżej.

bezpośredni nadzór nad zespołami powiatowym sprawują wojewodowie⁷), wskazują wyniki pozaplanowej kontroli doraźnej, a następnie sprawdzającej, przeprowadzonej przez Biuro w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach (uzasadniały one cofnięcie przez Wojewodę Łódzkiego w dniu 31 lipca 2012 r. zgody na powołanie zespołu), a także charakter nieprawidłowości ujawnionych podczas kontroli przeprowadzonych w zespołach powiatowych przez działających, z upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego, członków Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu.

2. Uwagę zwracał wysoki odsetek spraw, w których wydane przez Zespół orzeczenie zostało uchylone lub zmienione w drugiej instancji. W objętych kontrolą latach, w pierwszej instancji wydano 470 tys., 499,3 tys. i 243 tys. orzeczeń⁸, zaś liczba odwołań przekazanych do drugiej instancji⁹ wyniosła 54,5 tys., 58,2 tys. i 32,9 tys. W całości lub w części uchylono w tych latach 21,5 tys., 21,5 tys. i 11,9 tys. zaskarżonych orzeczeń. W relacji do liczby orzeczeń wydanych w sprawach odwołań stanowiło to odpowiednio 43,9%, 41,5% oraz 40,1%. Aby ograniczyć skalę tego zjawiska, Biuro zintensyfikowało działalność instruktażową i szkoleniową dla członków zespołów orzekających. W rezultacie liczba orzeczeń powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności uchylanych w całości lub części w drugiej instancji zmniejszyła się w latach 2010-2011 i I półroczu 2012 r. o prawie 4 punkty procentowe, jednak nadal pozostawała na wysokim poziomie. Zdaniem NIK, wysoki odsetek orzeczeń uchylanych w drugiej instancji wskazuje na niską jakość orzekania w zespołach powiatowych.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie przez Biuro zadań w zakresie szkolenia członków zespołów orzekających, a także opracowania na ich potrzeby wytycznych, standardów i materiałów pomocnych w postępowaniu orzeczniczym oraz udzielania zespołom orzekającym wyjaśnień¹⁰ i odpowiedzi na pytania, w tym również kierowane przez obywateli. W ramach wykonywania nadzoru nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności¹¹, w okresie objętym kontrolą przeprowadzono 38 szkoleń tzw. zasadniczych mających na celu wydanie lub przedłużenie zaświadczenia uprawniającego do orzekania oraz 16 dokształcających – przeprowadzanych w celu podniesienia stanu wiedzy i udoskonaleniu umiejętności orzeczniczych. Szkolenia uwzględniały niezbędne minima programowe¹². Na szkolenia przewodniczących zespołów orzekających wydatkowano ze środków Biura 24,9 tys. zł (w 2010 r. – 15,6 tys. zł, w 2011 r. – 6,3 tys. zł, w I półroczu 2012 r. – 3 tys. zł), głównie z tytułu opłat za noclegi i usługi cateringowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu tych środków.

4. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na przypadki niedotrzymania ustawowych terminów na załatwienie skarg. W okresie objętym kontrolą do Biura wpłynęło 19 skarg. Organ właściwy do załatwienia skargi powinien ją załatwić bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca¹³. Badanie trybu postępowania we wszystkich sprawach skargowych wykazało, że 11 z nich nie zostało załatwionych we wskazanym terminie; a przyczyną zwłoki było podejmowanie czynności wyjaśniających, które przerywały bieg sprawy. Natomiast w wypadku trzech skarg uchybiono 30-dniowemu terminowi do jej rozpoznania. Ponadto, w 11 przypadkach rozpatrywania skargi dłużej niż jeden miesiąc, nie powiadomiono wnoszącego skargę o jej niezakończonym w wymaganym terminie¹⁴.

⁷ Por. art. 6c ust. 6 ustawy jak wyżej.

⁸ Dane bez orzeczeń wydanych ponownie.

⁹ Por. art. 6 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

¹⁰ Por. art. 6c ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy jak wyżej.

¹¹ Por. art. 6c ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy jak wyżej.

¹² Por. § 27 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.).

¹³ Por. art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

¹⁴ Por. art. 36, w związku z art. 237 § 4 Kpa.

Dyrektor Biura wyjaśniła, że w sprawach tych nie stosowano zawiadomień¹⁵, ponieważ były to postępowania¹⁶, do których nie mają zastosowania przepisy procesowe regulujące proces administracyjny. NIK nie podziela tego poglądu. Wskazane przepisy¹⁷, regulując sposób postępowania w wypadku niezażądania skargi w wymaganym terminie, zobowiązują jednocześnie do powiadomienia o tym wnoszącego skargę¹⁸.

5. Z ustaleń kontroli wynika, że wykonywane były obowiązki w zakresie gromadzenia w *Elektronicznym krajowym systemie monitoringu orzekania o niepełnosprawności* danych o kosztach funkcjonowania powiatowych i wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności¹⁹. W latach objętych kontrolą, koszty zespołów powiatowych – według danych Biura Pełnomocnika – wyniosły 80,8 mln, 87,6 mln zł i 42 mln zł, a zespołów wojewódzkich – 10,3 mln zł, 10,4 mln zł i 5 mln zł. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezapewnienie weryfikacji danych o kosztach działalności zespołów, wprowadzanych do systemu przez jego użytkowników. Koszty te w wypadku części zespołów (np. z tytułu wynagrodzeń, umów cywilno-prawnych, obsługi administracyjnej, użytkowania pomieszczeń i za korzystanie z mediów), z uwagi na zróżnicowane usytuowanie organizacyjne tych jednostek w strukturach samorządu lub wojewody, nie odzwierciedlają bowiem stanu faktycznego, ze względu na ponoszenie ich w części przez jednostkę, w skład której zespół został włączony.

Ponadto stwierdzono, że suma poniesionych w 2010 r. wydatków z budżetu wojewodów (65.129 tys. zł) i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (15.443 tys. zł) – łącznie 80.572 tys. zł różniła się o 185 tys. zł od wykazanej kwoty ogółem (80.757 tys. zł). W wypadku zespołów wojewódzkich różnica wyniosła 1.039 tys. zł. Różnice w wydatkach wystąpiły także w latach 2008-2009.

Dyrektor Biura wyjaśniła, że przyczyną niezgodności danych było wprowadzenie przez użytkowników systemu informatycznego danych do niewłaściwych pozycji sprawozdań, generowanych następnie w formie raportów. Jeszcze w czasie trwania kontroli, skorygowano dane o wydatkach zespołów powiatowych i wojewódzkich za 2010 r.

6. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nie podjął działań legislacyjnych w celu wyeliminowania luki prawnej związanej z możliwością funkcjonowania w obrocie prawnym różnych orzeczeń (decyzji ostatecznych) dotyczących tej samej osoby, kształtujących odmiennie przysługujące jej uprawnienia. Osoba posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności (stopniu niepełnosprawności) może, w wypadku zmiany w stanie zdrowia, wystąpić ponownie do właściwego organu z wnioskiem o wydanie orzeczenia uwzględniającego tę zmianę²⁰. Jednak wobec braku prawnej możliwości²¹ wydania orzeczenia o zmianie lub uchyleniu w całości lub w części prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności (stopniu niepełnosprawności), brak jest podstaw do uchylenia wydanego wcześniej, prawomocnego orzeczenia. Może to prowadzić do sytuacji, w której osoba niepełnosprawna posługuje się kilkoma orzeczeniami i korzysta ze świadczeń określonych innymi przepisami prawa.

Z ustaleń kontroli wynika, że w tego rodzaju wypadkach Biuro Pełnomocnika przyjęło interpretację zawieszenia w skutkach prawnych ważności dotychczasowego orzeczenia na okres, na jaki zostało ono wydane lub też do czasu wydania kolejnego orzeczenia w związku ze zmianą stanu zdrowia osoby ubiegającej się o jego wydanie.

---

¹⁵ Por. art. 36 Kpa.

¹⁶ Objęte działem VIII Kpa.

¹⁷ Por. art. 237 § 4 Kpa.

¹⁸ Por. art. 36-38 Kpa.

¹⁹ Por. art. 6 ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa; mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego.

²⁰ Por. § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U Nr 139, poz.1328 ze zm.).

²¹ Na gruncie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Dyrektor Biura wyjaśniła, że rozwiązanie to nie było dotychczas kwestionowane przez sądownictwo administracyjne. Brak było zatem bezpośrednich przesłanek do zmian legislacyjnych w tym obszarze. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, w obowiązującym stanie prawnym brak jest podstaw do stosowania instytucji zawieszenia ważności dotychczasowego orzeczenia. Na przeszkodzie w zawieszaniu orzeczenia stoi ustawowa zasada wyrażająca trwałość decyzji administracyjnej²².

7. Z ustaleń kontroli wynika, że niezapewnienie właściwych warunków organizacyjno-technicznych²³ do funkcjonowania *Elektronicznego krajowego systemu monitoringu orzekania o niepełnosprawności*, wdrożonego w celu usprawnienia i podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności²⁴, utrudniało sprawowanie przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych efektywnego nadzoru nad systemem²⁵.

W styczniu 2011 r. w pracy systemu, wspomagającego m.in. prowadzenie rejestrów, generowanie sprawozdań, sporządzanie analiz i statystyk²⁶, pojawiły się zakłócenia, utrudniające korzystanie z zasobów informatycznych i mające niekorzystny wpływ na proces orzekania. Polegały głównie na braku dostępu lub utrudnień w dostępie do baz danych, spowolnieniu pracy i generowaniu błędnych danych. Występowały one do końca I półrocza 2012 r. i miały związek z jego modernizacją (odbioru prac dokonano 15 grudnia 2010 r.). W połowie maja 2012 r. Biuro założyło skrzynkę pocztową, na którą użytkownicy mogli przysyłać uwagi o nieprawidłowej pracy systemu. Do 28 sierpnia 2012 r. przekazano 133 takie zgłoszenia.

Dyrektor Biura i Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informowali Dyrektora Departamentu Informatyki w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, odpowiedzialnego za wykorzystanie, utrzymanie i rozwój technologii teleinformatycznej m.in. w obszarze zabezpieczenia społecznego, o niesprawnym funkcjonowaniu systemu, zwracając się jednocześnie o wyjaśnienie przyczyn tego stanu oraz o podjęcie działań naprawczych. Zarówno Pełnomocnik, jak i Dyrektor Biura artykułowali też potrzeby związane z dalszym rozwojem systemu. Dotyczyły one m.in. zaimplementowania modułu raportowania danych, możliwości modyfikowania bazy danych, utworzenia platformy e-learningowej oraz modułu zarządzania użytkownikami szkoleń.

8. Stwierdzono, że *Elektroniczny krajowy system monitoringu orzekania o niepełnosprawności* nie posiada funkcjonalności umożliwiającej gromadzenie danych o wszystkich osobach, które posiadają orzeczenia wydane w systemach innych niż orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Dane o osobach posiadających orzeczenia wydane w innym systemie były wprowadzane do *Elektronicznego krajowego systemu monitoringu orzekania o niepełnosprawności* jedynie w wypadku ubiegania się przez taką osobę o wydanie orzeczenia w tym systemie²⁷. Zauważyć w związku z tym należy, że przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁸ stosuje się nie tylko do osób niepełnosprawnych, które posiadają orzeczenia wydane w systemie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności²⁹, ale również w innych systemach orzeczniczych, funkcjonujących na podstawie odrębnych przepisów³⁰. Nie jest więc możliwe korzystanie z tego systemu w zakresie

²² Por. art. 16 Kpa.

²³ Por. art. 6d ust. 5 ustawy jak wyżej.

²⁴ Por. art. 6d ust. 1 ustawy jak wyżej.

²⁵ Por. art. 6c ust. 1 ustawy jak wyżej.

²⁶ Por. § 3 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (Dz. U. Nr 228, poz. 1681).

²⁷ Obowiązek wprowadzania danych do systemu EKSMOoN nałożony został z dniem 1 stycznia 2007 r., na podstawie art. 21 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 115, poz. 791).

²⁸ Por. art. 1 oraz art. 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

²⁹ Por. rozdział 2 ustawy jak wyżej.

³⁰ Dotyczy to Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz struktur podległych Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Sprawiedliwości (o zdolności do służby).

przygotowania analiz dotyczących całego środowiska osób niepełnosprawnych. Stwierdzono, że w wypadku zaistnienia potrzeby przygotowania takich analiz, Biuro korzystało m.in. z danych pochodzących z *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002*, wyników kwartalnego *Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)* oraz z *Europejskich Ankietowych Badań Zdrowia (EHIS)*, przeprowadzonych w 2009 r.

Zdaniem NIK, w tym stanie celowe byłoby rozważenie możliwości, w tym prawnych, technicznych, organizacyjnych i finansowych, okresowego aktualizowania bazy danych obejmujących orzeczenia wydane w systemie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności o dane z innych systemów orzeczniczych, funkcjonujących na podstawie odrębnych przepisów, w porozumieniu z organami dysponującymi tymi bazami danych.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli, działając na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) skuteczne podniesienie jakości procesu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, m.in. przez zwiększenie liczby kontroli w wojewódzkich i powiatowych zespołach ds. orzekania o niepełnosprawności, a także zapewnienie ich większej skuteczności, przez skrócenia czasu postępowania kontrolnego, jak również zintensyfikowanie procesu szkoleń, szczególnie członków zespołów orzekających;
- 2) respektowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, zobowiązujących do powiadamiania wnoszących skargi o niezłażwieniu ich w terminie;
- 3) podjęcie działań legislacyjnych w celu wyeliminowania luki prawnej umożliwiającej korzystanie przez osobę niepełnosprawną z więcej niż jednego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności;
- 4) zweryfikowanie poprawności wprowadzonych do systemu informatycznego danych o wydatkach powiatowych i wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, poniesionych w latach 2008-2009;
- 5) określenie zakresu i kierunków dalszego rozwoju *Elektronicznego krajowego systemu monitoringu orzekania o niepełnosprawności*, w celu zapewnienia skutecznej realizacji obowiązków w zakresie wspomaganie działalności Biura oraz powiatowych i wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności, a także Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w wykonywaniu nadzoru nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności³¹.

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, proszę Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ustawy o NIK, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

Dyrektor
Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Jacek Szczerbiński

---

³¹ Por. art. 6d ust. 1b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, według stanu prawnego na dzień 1 grudnia 2012 r., zgodnie z którym Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – w ramach nadzoru sprawowanego nad *Elektronicznym krajowym systemem monitoringu orzekania o niepełnosprawności* – m.in. określa zakres i kierunki rozwoju tego systemu.